

Enige beschouwingen over het voorstel voor Europese drinkwaternormen

1. Inleiding

Reeds eerder werd in dit tijdschrift melding gemaakt van het op stapel staan van drinkwaternormen voor de lidstaten van de Europese Gemeenschappen*. Met het aanbieden op 31 juli 1975 door de Commissie van de EG aan de heer Mariano Rumor, voorzitter van de Raad van de EG, van een voorstel, met betrekking tot een 'richtlijn van de Raad aangaande de kwaliteit van water bestemd voor menselijke consumptie', is de discussie rondom Europese drinkwaternormen in een nieuwe fase terecht gekomen.

IR. B. C. J. ZOETEMAN
Rijksinstituut voor
Drinkwatervoorziening,
's-Gravenhage

MR. J. J. VAN SOEST
Directie Drinkwatervoorziening,
Ministerie van Volksgezondheid
en Milieuhygiëne,
Leidschendam

Naar verwachting zal de Raad binnen een jaar tot een definitieve vaststelling van de richtlijn overgaan.

In dit licht gezien lijkt het nuttig het Commissie-voorstel meer in detail te beschouwen en de concept richtlijn te vergelijken met reeds bestaande voorstellen en regelingen op dit gebied.

Een uitvoerige discussie van de concept richtlijn vindt momenteel plaats in een hiertoe ingesteld overlegorgaan waarin vertegenwoordigers van de VEWIN en de Rijksoverheid zitting hebben.

2. Algemeen karakter van de concept richtlijn

De Commissie heeft met haar voorstel beoogd recht te doen aan de doelstellingen van het actieprogramma op het gebied van het milieu van de Raad d.d. 22 november 1973 en aan recente wetenschappelijke ontwikkelingen op waterkwaliteitsgebied die hebben plaatsgevonden sinds de publicatie in 1971 van de Europese normen voor drinkwater van de Wereld Gezondheids Organisatie.

Zo zijn door de WGO voor 24 fysisch-chemische waterkwaliteitsparameters grenswaarden aanbevolen terwijl in het voorstel van de Commissie voor 50 parameters getalswaarden zijn genoemd. Het huidige Waterleidingbesluit geeft slechts beperkende grenswaarden voor een 7-tal parameters.

* H₂O (1975), N2.

Deze uitbreiding heeft vooral betrekking op een aantal sporelementen en organische microverontreinigingen die op lange termijn verantwoordelijk kunnen zijn voor gezondheidsrisico's.

Ook op *microbiologisch gebied* gaat het Commissie-voorstel iets verder dan dat van de WGO. Een belangrijk motief om een meer uitgebreide normstelling te gaan hanteren is het toenemende gebruik dat voor de bereiding van drinkwater moet worden gemaakt van chemisch verontreinigd oppervlaktewater.

De Commissie stelt zich voor, minstens eens in de vijf jaar het pakket van parameters en de bijbehorende getalswaarden te herzien. Tussentijdse herziening en aanpassing van de normen zou door een speciaal hiertoe ingesteld Comité van nationale vertegenwoordigers, onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van de Commissie moeten worden uitgevoerd.

In de considerans van de concept richtlijn wordt voorts als belangrijk argument voor het tot stand brengen van de richtlijn genoemd een harmonisatie van de nationale wetgevingen, die inderdaad momenteel een zeer divers beeld vertonen, en waarbij met het oog op het internationale goederen- en personenverkeer eensluidende voorschriften van belang zijn.

Volgens artikel 2 van de concept richtlijn heeft deze betrekking op de volgende voor menselijke consumptie bestemde soorten water:

- water afgeleverd aan de consument door een openbaar distributienet;
- water bewaard of afgeleverd in flessen of in andere recipiënten;
- water gebruikt voor het spoelen van recipiënten, de bereiding en conservering van voedingsmiddelen, inclusief consumptie-ijs en al dan niet koolzuurhoudende dranken.

Hoewel dit niet expliciet in artikel 2 wordt aangegeven, heeft de richtlijn, zoals uit annex 1 blijkt, betrekking op het water aan de tapkraan.

Artikel 4 omvat de verplichting om grenswaarden voor de kwaliteit van het water in de nationale wetgeving op te nemen die niet hoger mogen zijn dan de voor een reeks parameters vermelde 'Maximaal Toelaatbare Concentraties' en niet lager mogen zijn dan de voor enige parameters vermelde 'Minimaal vereiste Concentraties'. Dit laatste is voorgesteld om een onderscheid tussen drinkwater en ontzout water te maken.

Daarnaast moeten na te streven waarden (richtgetallen), voor een aantal parameters worden aangegeven. De lidstaten verplichten zich de noodzakelijke maatregelen te treffen

opdat binnen 2 jaar na de notificatie van de richtlijn het voor consumptie bestemde drinkwater aan de dwingend voorgeschreven grenswaarden zal voldoen.

Lidstaten kunnen uitzonderingen toelaten voor overschrijding van de maximaal toelaatbare grenswaarden, mits deze uitzonderingen binnen een bepaalde termijn bij de Commissie worden gemeld. Deze uitzonderingen zijn slechts toegestaan indien de overschrijding van genoemde grenswaarden het gevolg is van natuurlijke geografische c.q. geologische situaties of van uitzonderlijke klimatologische omstandigheden, terwijl de uitzonderingen in geen enkel geval de volksgezondheid in gevaar mogen brengen. Binnen het geschetste kader kunnen de lidstaten voor sommige daartoe speciaal gekenmerkte parameters hogere dan de aangegeven grenswaarden toestaan zonder dat dit behoeft te worden gemeld.

In artikel 6 wordt de lidstaten de verplichting opgelegd een regelmatige controle op de waterkwaliteit uit te oefenen waarbij een schema van te analyseren parameters en te gebruiken analyse methoden wordt aanbevolen. Vaststelling van de noodzakelijke frequentie van bemonstering en analyse als functie van de productiecapaciteit van de installaties, de omvang van de voorziene bevolking e.d. wordt aan de bevoegde nationale autoriteiten overgelaten. In Nederland zal hierin bij de herziening van het Waterleidingbesluit nader moeten worden voorzien.

Het Commissie-voorstel geeft geen nadere motivering van de parameterkeuze en de daarbij vermelde getalswaarden. Naar verwachting zullen in de nabije toekomst evenwel toelichtingen per parameter door de Commissie worden gepubliceerd, die de wetenschappelijke achtergronden van de voorstellen zullen toelichten.

3. Getalswaarden voor organoleptische factoren

De concept richtlijn noemt voor de organoleptische parameters de in tabel I vermelde waarden.

De voorgestelde MTC voor de kleur van 20 mgPt/l stemt overeen met de Aanbevelingen van de VEWIN ter zake van het bepaalde in artikel 4, lid 2 van de Waterleidingwet. Noch de Europese drinkwaternormen van de WGO, noch de Interim Primary Drinking Water Standards die in de VS zijn voorgesteld (Federal Register, volume 40, (1975), nr. 51, 11990 - 11994) geven voor de kleur een getalswaarde.

De troebelheid, die een belangrijke indicatie geeft van mogelijke problemen om het water effectief te desinfecteren, is met een MTC waarde van 0,3 JTU belangrijk lager dan de waarde van 1 JTU die in de VS is

TABEL I - Voorgestelde grenswaarden voor organoleptisch waarneembare eigenschappen van drinkwater.

Parameter	Eenheid	Richtgetal	Maximale Toelaatbare Concentratie	Uitzondering mogelijk
Kleur	mgPt/l	5	20	+
Troebelheid	J.T.U.	0,1	0,3	—
Reukgetal	aantal malen verdunning	0	2 bij 12 °C, 3 bij 25 °C	—
Smaakgetal	aantal malen verdunning	0	2 bij 12 °C, 3 bij 25 °C	—
Temperatuur	°C	12	25	+

TABEL II - Voorgestelde grenswaarden voor fysisch-chemische kwaliteitsaspecten van drinkwater.

Parameter	Eenheid	Richtgetal	Maximaal Toelaatbare Concentratie	Uitzondering mogelijk
pH	pH eenheden	6,5 - 8,5	9,5	—
Geleidbaarheid	μS/cm	400	1250	+
Droogrest	mg/l		1500	+
Totale hardheid	mval/l	7		
Calcium	mg/l	100		
Magnesium	mg/l	30	50	—
Natrium	mg/l	> 20	100	+
Kalium	mg/l	> 10	12	+
Aluminium	mg/l		0,05	+
Alkaliniteit	mg/l	30		
Sulfaat	mg/l	5	250	+
Chloride	mg/l	5	200	+
Nitraat	mg/l		50	+
Nitriet	mg/l		0,1	—
Ammoniak	mg/l	0,05	0,5	—
Kjeldahl stikstof	mg/l N	0,05	0,5	—
Chloroform extract	mg/l	0,1		

voorgesteld. De VEWIN heeft in haar Aanbevelingen gesteld dat de troebelingsgraad niet hoger dan 0,2 JTU behoort te zijn.

De reuk en smaak van het drinkwater vormen belangrijke eigenschappen van het water waardoor de consument zelf de kwaliteit kan beoordelen. Het is voor het eerst dat hiervoor in het kader van wetgeving getalswaarden worden voorgesteld. Bij 12 °C mag het water maximaal met een zelfde volume smaak- of reukloos water worden verdund om het voor 50 % van de deelnemers van een testpanel smaak- of reukloos te doen zijn. Als richtgetal wordt een waarde nul genoemd, hetgeen betekent dat zelfs het gevoeligste deel van de consumenten het water vrij van bijmaak zou moeten achten. Een en ander stemt overeen met de intentie van de VEWIN aanbevelingen, welke luiden: 'het water behoort wat reuk en smaak betreft aangenaam te zijn. Een eventueel onaangename reuk en smaak behoren geheel te verdwijnen, wanneer aan een monster water een gelijke hoeveelheid reuk- en smaakloos gemaakt water wordt toegevoegd'.

Op het gebied van de temperatuur is de VEWIN aanbeveling, waarbij een waarde liggende tussen 5 en 15 °C wordt genoemd, sterk afwijkend van de concept richtlijn; het gebruik van oppervlaktewater zijn echter hogere temperaturen een praktisch onvermijdelijke zaak.

4. Getalswaarden voor fysisch-chemische factoren

In de concept richtlijn worden als minimum vereisten voor de kwaliteit van drinkwater genoemd een pH = 6,0, een totale hardheid van 2 mval/l, een calciumgehalte van 10 mg/l en een magnesiumgehalte van 5 mg/l. Mede gezien het feit dat voor de alkaliniteit geen waarde wordt genoemd lijkt de concept richtlijn op dit punt nog niet geheel doordacht.

Onder de categorie fysisch-chemische factoren worden de in tabel II weergegeven getalswaarden vermeld.

Behalve de in tabel II genoemde waarden mag bovendien het kiezelzuurgehalte na de zuivering niet meer dan 5 mg/l boven het oorspronkelijke niveau zijn toegenomen. Water voor de bereiding van zuigelingenvoedsel dient een nitraatgehalte beneden 15 mg/l te hebben.

Bij beschouwing van tabel II valt in eerste instantie op dat ten aanzien van de ont-hardingsproblematiek geen stringent standpunt wordt bepaald, maar dat anderzijds een hoge totale hardheid van 20 °D ofwel 7 mval/l wordt aanbevolen.

Met genoemde getalswaarden voor de hardheid blijft men binnen de door de WGO in 1971 aanbevolen ruime grenzen van 2 - 10 mval/l.

Binnen het pakket van parameters dat bepalend is voor het zoutgehalte van het water is het van belang dat de maximaal

toelaatbare waarden voor de geleidendheid, de droogrest, het sulfaat en chloridegehalte zijn gegeven. Met name de maximaal toelaatbare waarde voor de geleidendheid van 1250 μS/cm en de MTC voor chloride van 200 mg/l zijn in dat verband interessant. In de richtlijn van de Raad van 16 juni 1975 betreffende de kwaliteit van oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van drinkwater in de lidstaten van de EG is voor de geleidendheid uitsluitend een waarde van 1000 μS/cm aanbevolen en voor het chloridegehalte alleen een aanbevolen concentratie van 200 mg/l genoemd.

Overigens kunnen voor al deze parameters uitzonderingen worden toegestaan. Het nitraatgehalte is met een waarde van 50 mg/l in overeenstemming met het voorstel voor drinkwater in de VS en beduidend lager dan de 100 mg/l die in het Waterleidingbesluit momenteel wordt vermeld. Opvallend is dat voor nitraat als enige onder de toxische stoffen de mogelijkheid van uitzonderingen is opengehouden.

Voor het ammoniakgehalte, waarbij geen mogelijkheid van uitzondering is voorzien, is een vrij hoge maximaal toelaatbare concentratie van 0,5 mg/l voorgesteld, mede in vergelijking met de VEWIN aanbeveling van 'kleiner dan 0,2 mg/l' en de WGO aanbeveling van 1971 van 0,05 mg/l, hetgeen een waarde is 'waarboven het risico bestaat dat zich nadelige effecten voordoen', zoals versterkte nagroei in het leidingnet.

Voor het gehalte aan met chloroform extraheerbare stoffen is alleen een richtgetal van 0,1 mg/l vermeld, terwijl in de VS voor de organische stoffen die door kooladsorptie, gevolgd door de chloroform extractie, kunnen worden bepaald, een maximaal toelaatbare concentratie van 0,1 mg/l is voorgesteld. Een van de achtergronden van deze gang van zaken is dat het chloroform extract vrijwel uitsluitend in Frankrijk wordt toegepast, en slechts een zeer grove indicatie van de organische verontreiniging geeft.

5. Getalswaarden voor biologische factoren

Onder het hoofd biologische factoren worden de in tabel III weergegeven waarden vermeld.

De getallen beogen het optreden van zuurstofloosheid in het distributienet te voorkomen terwijl wat betreft de chemische oxideerbaarheid met kaliumpermanganaat uitzonderingen kunnen worden toegelaten. Zodoende zal dit onderdeel van de concept richtlijn weinig weerstanden oproepen.

6. Getalswaarden voor ongewenste of toxische factoren

In deze categorie bevinden zich een groot

TABEL III - Voorgestelde grenswaarden voor biologische kwaliteitsaspecten van drinkwater.

Parameter	Eenheid	Richtgetal	Maximaal Toelaatbare Concentratie	Uitzondering mogelijk
Opgeloste zuurstof	mg/l	5		
KMnO ₄ verbruik	mgO ₂ /l	1	5	+
BOD ₅	mgO ₂ /l	50 % zuurstof gehalte af pompstation		

TABEL IV - Voorgestelde grenswaarden voor ongewenste of toxische kwaliteitsaspecten van drinkwater.

Parameter	Eenheid	Richtgetal	Maximaal Toelaatbare Concentratie	Uitzondering mogelijk
Zilver	µg/l		10	—
Arseen	µg/l		50	—
Barium	µg/l		100	+
Cadmium	µg/l		5	—
Cyanide	µg/l		50	—
Chroom (totaal)	µg/l		50	—
Koper	µg/l		50 *	+
Fluoride	µg/l		0,7 - 1,5	—
IJzer	µg/l	100	300	+
Kwik	µg/l		1	—
Mangaan	µg/l	20	50	+
Nikkel	µg/l	5	50	—
Phosphor	mgP/l	0,3	2,0	—
Lood	µg/l		50	—
Zwavelwaterstof	µg/l		afwezig	—
Antimoon	µg/l		10	—
Seleen	µg/l		10	—
Zink	µg/l		100 *	—
Minerale olie	µg/l		10	—
Polycyclische aromaten	µg/l		0,2	—
Phenol index	µg/lC ₆ H ₅ OH		0,5	—
Anionische detergenten	µg/l lauryl sulfaat		100	—
Pesticiden e.d. producten				
— totaal	µg/l		0,5	—
— individueel	µg/l		0,1	—
Organische chloorverbindingen excl. pesticiden e.d.	µg/l		1,0	—

* Na 16 uur stilstand in binnenleidingen MTC voor koper: 1,5 mg/l en voor zink: 2,0 mg/l.

aantal toxische stoffen waarvoor de Commissie uitsluitend MTC-waarden opgeeft daar logischer wijze als richtgetal een concentratie 'nul' geldt.

Wanneer een vergelijking met de in het Waterleidingbesluit voor cyanide, lood, arseen, seleen en chroom gegeven waarden wordt gemaakt, blijken voor lood en met name voor arseen en seleen door de Commissie beduidend lagere waarden te zijn voorgesteld. In de VS zijn voor barium, cyanide, kwik en zilver waarden voorgesteld die enige malen hoger zijn.

Bijzonder belangrijk is dat voor lood, in tegenstelling tot koper en zink, geen hogere waarden na stilstand in binneninstallaties zouden zijn toegestaan dan 50 µg/l. Een sanering van het bestand aan loden binneninstallaties op diverse plaatsen in de landen van de EG, inclusief Nederland, of een meer zorgvuldige beheersing van de agressiviteit van het drinkwater t.o.v. loden leidingen lijkt bij aanvaarding hiervan overtuigend mogelijk. Een vergelijking met de maximaal toelaat-

TABEL V - Maximaal toelaatbare concentraties aan pesticiden volgens de Amerikaanse 'Interim Primary Drinking Water Standards'.

Parameter	Maximaal Toelaatbare Concentraties (mg/l)
Chloordaan	0,003
Endrin	0,0002
Heptachloor	0,0001
Heptachloor epoxide	0,0001
Lindaan	0,004
Methoxy chloor	0,1
Toxapheen	0,005
2,4 D	0,1
2,4,5-TP Silvex	0,01

bare concentraties van het meest verontreinigde oppervlaktewater dat in de EG-landen voor drinkwater mag worden bestemd toont dat het zinkgehalte van 5 mg/l in de zuivering naar 0,1 mg/l moet kunnen worden teruggebracht, het arseengehalte van 0,1 mg/l naar 0,05 mg/l, het bariumgehalte van 1,0 mg/l naar 0,1 mg/l, het gehalte aan fenolen van 100 µg/l naar 0,5 µg/l, het oliegehalte van 1,0 mg/l naar 0,01 mg/l, het gehalte aan polycyclische

aromatische koolwaterstoffen van 1,0 µg/l naar 0,2 µg/l en het totaal gehalte aan pesticiden van 5 µg/l naar 0,5 µg/l. Voor cadmium, chroom, lood, seleen, kwik en cyanide zijn de MTC-waarden in sterk vervuild oppervlaktewater (klasse A3) gelijk aan die voorgesteld voor drinkwater in de EG.

De Amerikaanse 'Interim Primary Drinking Water Standards' geven geen totaal cijfers voor pesticiden en organische chloorverbindingen maar wel gedetailleerde normen voor gechloreerde koolwaterstoffen en chloorphenoxy pesticiden, conform tabel V.

De in Amerika gehanteerde niveaus voor pesticiden in drinkwater liggen uitzonderlijk hoog vergeleken met de verontreinigingsniveaus die in bijv. de Rijn en de Maas in Nederland worden aangetroffen, laat staan in Nederlands drinkwater. Bij het voorstel van de Commissie heeft dan ook de huidige toestand van het Europese drinkwater meer voorop gestaan dan de uit gezondheids oogpunt wellicht tolerabele verontreinigingsniveaus in drinkwater. Tenslotte is een voorgestelde MTC voor organische chloorverbindingen in drinkwater uit gezondheids oogpunt een bijzonder goede zaak, temeer daar voor deze belangrijke parameter bij het EG-overleg over oppervlaktewater bestemd voor drinkwater bereiding nog geen overeenstemming over een getalswaarde kon worden bereikt.

7. Getalswaarden voor microbiologische factoren

De concept richtlijn voorziet in een pakket van basisbepalingen bestaande uit de bepaling van:

- coliformen totaal
- faecale coliformen
- faecale Streptococci

en voor niet gedesinfecteerd water:

- kiemgetal bij 37 °C
- kiemgetal bij 22 °C

terwijl als complementair de bepaling wordt gezien van:

- sulfietreducerende Clostridia
- Salmonella
- pathogene Staphylococci
- faecale bacteriofagen
- enterovirussen
- protozoën
- microscopische diertjes (amoeben)

Als punt van controle wordt de plaats van aflevering aan de gebruiker aangegeven. Er wordt geen bindend voorschrift gegeven

TABEL VI - Voorgestelde grenswaarden voor microbiologische kwaliteitsaspecten van drinkwater.

Parameter	Volume-eenheid	Maximaal Toelaatbare Concentratie *		Opmerkingen
		niet gedesinfecteerd water	wel gedesinfecteerd water	
Coliformen totaal	100	5 ¹⁾	0	¹⁾ indien voldoende aantal monsters in zijn distributiegebied gewaarborgd is in zodanige hoeveelheid en onder zodanige druk als het belang van de volksgezondheid vereist, komt volledig overeen met de strekking van de ontwerp-richtlijn.
faecale coliformen	100	0	0	
faecale Streptococci	100	0	0	
kiemgetal 37 °C	1	10	—	
kiemgetal 22 °C	1	100	—	
kiemgetal 37 °C	1	—	0	²⁾ kwalitatief onderzoek
kiemgetal 22 °C	1	—	20	
Clostridia	20	2	2	
Salmonella	5.000	0	0	
Path. Staphylococci	100	0	0	
faecale Bacteriophagen	100	0	0	
enterovirussen	10.000	0	0	
protozoën		afwezig ²⁾	afwezig ²⁾	
microscopische diertjes (amoeben)		afwezig ²⁾		

* Op punt van aflevering aan gebruiker.

met betrekking tot de frequentie waarmee het incidentele complementaire onderzoek moet worden uitgevoerd, evenmin als voor het basisonderzoek. Wel wordt er onderscheid gemaakt in al dan niet gedesinfecteerd drinkwater. In tabel VI is een overzicht gegeven van de getalswaarden die op drinkwater geleverd door openbare watervoorzieningen betrekking hebben.

In de VEWIN aanbevelingen wordt voor het kiemgetal bij 22 °C een waarde van kleiner dan 100/ml bij de aflevering door het pompstation genoemd en op het zelfde punt een waarde kleiner dan 50/ml voor het kiemgetal bij 37 °C voor uit oppervlaktewater bereid drinkwater. Voor het meest waarschijnlijk aantal voor het totaal aan coliformen wordt door de VEWIN af pompstation een waarde van bij voorkeur kleiner dan 1 per liter genoemd.

In het algemeen stelt de concept richtlijn dus stringenter eisen voor de basisbepalingen dan door de VEWIN in 1961 is aanbevolen. De complementaire onderzoeken worden tot nu toe niet in Nederland dwingend voorgeschreven alhoewel op virologisch gebied in deze richting aanbevelingen door de WGO zijn gedaan. De Amerikaanse voorstellen gaan in de tegenovergestelde richting doordat bepaling van het gehalte aan totaal coliformen kan worden vervangen door dagelijkse bepaling van het rest chloorgehalte en handhaving van een vrij rest chloorgehalte in het openbare distributienet van ten minste 0,2 mg/l.

3. Juridische beschouwingen

De ontwerp-richtlijn heeft, zoals in par. 2 werd meegedeeld, niet alleen betrekking op water, door openbare drinkwatervoorzieningen geleverd uit het leidingnet, maar ook op gebotteld drinkwater en water voor het poelen van recipiënten en de bereiding van eet- en drinkwaren.

Terwijl de levering van leidingwater ten onzent valt onder de werking van de Waterleidingwet, gelden voor de andere hier genoemde verstrekkingen en toepassingen van water voorschriften krachtens de Warenwet. In andere Westeuropese landen zijn de onderwerpen, waarop de ontwerp-richtlijn betrekking heeft, weer op andere wijze over wettelijke regelingen verdeeld of in het geheel niet geregeld.

De regelingen krachtens de Warenwet, te vinden in het Algemeen Besluit (Warenwet), KB van 11-7-1949, Stb.J. 306, zijn maar bescheiden van omvang en strekking. In artikel 1, eerste lid onder g van dit besluit wordt bepaald dat de bereiding, verpakking of behandeling van eet- of drinkwaren, behoudens ontheffing, alleen mag plaats vinden in ruimten waarin als middel van watervoorziening uitsluitend aanwezig is een aansluiting aan de centrale drinkwaterleiding, waaraan water kan worden onttrokken. Voorts bepaalt artikel 10 van dit besluit, dat voor de bereiding van eten en drinkwater uitsluitend 'deugdelijk water' mag worden gebruikt.

Het zal duidelijk zijn, dat vooral het laatstgenoemde voorschrift indien de ontwerp-richtlijn in de huidige vorm zou worden vastgesteld, een aanmerkelijke uitbreiding zal behoeven.

Niet alleen zullen de in de ontwerp-richtlijn vervatte normen op water, dat op de hier bedoelde wijze wordt verstrekt of gebruikt, van toepassing moeten worden verklaard, maar ook zal moeten worden voorzien in een regelmatige controle. Vooral voor de levensmiddelenindustrie, die water uit eigen bronnen gebruikt, kan dit belangrijke consequenties hebben.

De regelingen betreffen het toezicht op waterleidingbedrijven, vervat in hoofdstuk II van de Waterleidingwet en in het Waterleidingbesluit, gaan aanmerkelijk verder.

De grondregel, geformuleerd in artikel 4, eerste lid van de Waterleidingwet, dat de eigenaar van een waterleidingbedrijf gehouden is zorg te dragen dat de levering van deugdelijk drinkwater aan de verbruikers in zijn distributiegebied gewaarborgd is in zodanige hoeveelheid en onder zodanige druk als het belang van de volksgezondheid vereist, komt volledig overeen met de strekking van de ontwerp-richtlijn.

De uitwerking daarvan in het Waterleidingbesluit is uitvoerig en gedetailleerd voor wat betreft het onderzoek van het water vóór, tijdens en na de zuivering en in het leidingnet, zowel ten aanzien van de omvang als van de frequentie van de onderzoeken. In vergelijking met de ontwerp-richtlijn zouden omvang en frequentie van de onderzoeken slechts weinig behoeven te worden uitgebreid.

Anders is het gesteld met de eisen die in het Waterleidingbesluit aan de kwaliteit van het drinkwater worden gesteld; artikel 4, tweede lid, bevat slechts voor een zevental chemische stoffen maximale waarden. De ontwerp-richtlijn geeft thans evenwel voor vele stoffen maximale, en voor sommige ook minimale waarden. Wordt de ontwerp-richtlijn door de Europese Gemeenschappen aanvaard, dan betekent dit dat in het Waterleidingbesluit ten minste alle volgens de richtlijn verbindende eisen ten aanzien van de drinkwaterkwaliteit zullen moeten worden opgenomen. Hierbij doet zich nog een bijzonder probleem voor.

Hoewel de tekst van de ontwerp-richtlijn hieromtrent geen uitdrukkelijke bepaling bevat, wekt bijlage I bij dat ontwerp, waarin o.m. de grenswaarden voor de verschillende stoffen zijn opgenomen, de stellige indruk dat de kwaliteitseisen zullen gelden bij de tapkraan van de verbruiker. Gemeten moet immers worden 'op het punt van aflevering aan de verbruiker' of, nog sterker, 'aan de tapkraan van de verbruiker'.

Nu is het zo dat bij of krachtens de Waterleidingwet geen eisen zijn gesteld aan de op het waterleidingnet aangesloten leidingen en toestellen van de verbruikers (meestal kortweg 'de drinkwaterinstallatie' genoemd) om te waarborgen dat het water in die installatie van goede hoedanigheid blijft. Het Waterleidingbesluit bevat slechts het voorschrift, dat de eigenaar van de drinkwaterinstallatie ervoor heeft te zorgen, dat het leidingnet van het waterleidingbedrijf niet verontreinigd raakt. De eigenaar van het waterleidingbedrijf moet daarop toezicht houden (artikelen 14 en 15). Nu was voor verder gaande wettelijke regelingen nauwelijks aanleiding. De waterleidingbedrijven plegen immers in hun aansluitings- en leveringsvoorwaarden te bedingen, dat de drinkwaterinstallatie door erkende instal-

lateurs mag worden aangelegd, die daarbij het normblad NEN 1006 (Algemene Voorchriften voor Waterleiding Installaties-AVWI) moeten volgen en alleen goed-gekeurde leidingen en apparatuur mogen toepassen.

De aanvaarding van de ontwerp-richtlijn zal evenwel meebrengen, dat, als de door de overheid te bewaken kwaliteitseisen voor het drinkwater zullen moeten gelden voor het water, dat uit de tapkraan van de verbruiker stroomt, de overheidsbemoediening zich ook tot die tapkraan zal moeten uitstrekken. Dit betekent:

1. dat de eigenaar van de drinkwaterinstallatie niet slechts tegenover het waterleidingbedrijf voor de deugdelijkheid van die installatie zal moeten instaan, maar dat hem ook van overheidswege — onder strafbedreiging — verplichtingen dienaangaande zullen moeten worden opgelegd;

2. dat de waterleidingbedrijven niet langer alleen zelf daarop betrekking hebbende voorschriften zullen kunnen geven, maar deze zullen moeten harmoniëren met de van overheidswege ten aanzien van de drinkwaterinstallatie te stellen eisen. Het ligt in de rede, dat de Rijksoverheid hier zal moeten optreden, omdat zij zich daartoe tegenover de EG zal binden. Het Waterleidingbesluit dat zich voor het opnemen van dergelijke voorschriften het meest leent, zal zich dus veel meer dan tot dusver tot de aangeslotenen aan de waterleiding moeten richten.

Tenslotte zij naast de reeds in par. 6 vermelde problematiek rond de loden binneninstallaties, nog gewezen op het volgende. Het nitraatgehalte van leidingwater, dat voor de bereiding van zuigelingenvoedsel zou mogen worden gebruikt, moet minder dan 15 mg/l bedragen. Dit betekent dat de moeders soms naar een andere voorzieningsbron dan de waterleiding zouden moeten worden verwezen, hetgeen in het kader van het doel van de openbare drinkwatervoorziening toch moeilijk aanvaardbaar is. Vermeld zij, dat in Frankrijk de gewoonte bestaat voor de bereiding van baby-voeding gebotteld mineraalwater te gebruiken.

Samenvattend kan dus worden gesteld, dat de ontwerp-richtlijn in zijn huidige vorm:

— ver reikt buiten het door de Waterleidingwet bestreken gebied en o.m. belangrijke consequenties kan hebben voor de levensmiddelenindustrie, voorzover deze het water uit andere bronnen dan de openbare watervoorziening betreft;

— voor de waterleidingbedrijven en voor de eigenaren van de op het leidingnet van

deze bedrijven aangesloten drinkwaterinstallaties gevolgen zou hebben, niet alleen door de intensivering van het kwaliteitsonderzoek van het drinkwater, maar vooral ook door de aanmerkelijke uitbreiding van het aantal maatstaven, waaraan het water zal moeten voldoen en de verschuiving van deze maatstaven van het leveringspunt van het waterleidingbedrijf, d.i. de hoofdkraan aan het einde van de dienstleiding, naar het tappunt van de verbruiker.

Er is dus alle aanleiding de discussies in het Europese Parlement en in de Raad van de Europese Gemeenschappen over deze ontwerp-richtlijn nauwlettend te volgen, omdat zij voor ons van meer rechtstreekse betekenis zijn dan wellicht door velen werd vermoed.

